ХОВД АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Дуут сумын Засаг даргын Тамгын газрын 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ХОА-2026/046/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.audit.mn Ховд хот 2026 он	Төрийн аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор: Х.Болдбаатар Утас: 70433061 Цахим хаяг: boldbaatarkh@audit.gov.mn Аудитын менежер: А.Цэцэгсүрэн Утас:70432545 Цахим хаяг:tsetsegsurena@audit.gov.mn Аудитор: Д.Нямгарав Утас:70432545 Цахим хаяг: nyamgaravd@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 2

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан 5

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан (төгрөгөөр) 5

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан (төгрөгөөр) 7

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан (төгрөгөөр) 8

2.5 **Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан** (төгрөгөөр) 9

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ 11

3.1 Төлбөрийн акт 11

3.2 Зөвлөмж 12

3.2.1 Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал 12

3.2.2 **Цалин хөлстэй холбоотой асуудал** 12

3.2.3 Нийгмийн даатгалын шимтгэлтэй холбоотой асуудал 12

3.2.4 Зардалтай холбоотой асуудал 12

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ 26

5. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл 27

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УИХ	Улсын их хурал
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ЗДТГ	Засаг даргын тамгын газар
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
ОНХО	Орон нутгийн хөрөнгө оруулалт

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

ХОВД АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
84000 Цамбагарав баг, Жаргалант сум, Ховд аймаг
Утас/Факс: (976)-7043-3061
Email: khovd@audit.gov.mn

2026.02.28 № 116

танай ___________-ны №___________-т

ДУУТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА Б.ЭРДЭНЭХИШИГ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Дуут сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр "Хязгаарлалттай санал дүгнэлтийн үндэслэл" хэсэгт тайлбарласан зүйлсийн үр нөлөөг эс тооцвол 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Хязгаарлалттай санал дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн доорх зөрчлүүд нь бидний тогтоосон материаллаг байдлын түвшнээс давсан бөгөөд дангаар буюу нийт дүнгээрээ санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөөтэй боловч өргөн тархаагүй Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1, 6.4.8, 16.5.5, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4, 13 дугаар зүйлийн 13.7, 14 дүгээр зүйлийн 14.4, 14.4.5, 18 дугаар зүйлийн 18.1, 20 дугаар зүйлийн 20.2.3 дахь заалтуудтай нийцээгүй, санхүүгийн тайлагналын иж бүрэн байх, үнэн зөв байх, нийцсэн бөгөөд зохистой байх, эрх ба үүрэг батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна. Үүнд:

- Тайлант онд 17,747.8 мянган төгрөгөөр авлага нэмэгдсэн нь өмнөх онд үйл ажиллагааны орлого бүрэн зарцуулаагүй нэмэлт санхүүжилтийн дансны үлдэгдлийг төсөвт төвлөрүүлсэнтэй холбоотой өвсний үлдэгдлийг авлагад бүртгээгүй, өмнөх онуудад үүссэн авлагыг барагдуулаагүй,
- Тус байгууллагад ажиллаж байна нь 319/ШШ2025/00051 дугаартай шүүхийн шийдвэрээр байгууллагын ажилтны ажиллаагүй хугацааны цалин, нийгмийн

8426050223

даатгалын шимтгэл, тэмдэгтийн хураамжийн 4,759.2 мянган төгрөгийг төсвөөс төлсөн, авлагад бүртгээгүй,

- Цалин тооцоолох программ болон мөнгөн хөрөнгийн гүйлгээгээр 681,216.8 мянган төгрөгийн цалин олгосон, тайланд цалинг 682,353.0 мянган төгрөг буюу 1,136.1 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан,
- Албан томилолтын тооцоог хугацаа сунгалтгүйгээр илүү олгосон, даргын тушаалаар сахилгын шийтгэлтэй ажилтанд 2 сарын хугацаатай 20 хувиар цалинг бууруулаагүй,
- Нийгмийн даатгалын шимтгэлийн тайланг 1,165.3 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй илэрхийлснээс өглөгийн тооцоо үүссэн ч өр төлбөрт бүртгээгүй,
- Албан хаагчдад бомбер хувцасны үнэ 1,507.8 мянган төгрөгийг төсвөөс төлсөн,
- Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчийн хурлын 2025 оны 11 сарын 03-ны өдрийн А/102 тоот тогтоолоор 20,281.2 мянган төгрөгийн үнэтэй Булгийн эх хамгаалах хашааг үндсэн хөрөнгөнд бүртгээгүй,
- Санхүүгийн анхан шатны иж бүрэн баримт бүрдэлгүй байхад үйл ажиллагааны зардалд 6,390.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Тайлант онд сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангаас 209.5 сая төгрөгийн үндсэн хөрөнгө, 39.9 сая төгрөгийн бараа материалыг үнэ төлбөргүй хүлээн авсан байна.

Аудитын гол асуудал

Аудитын гол асуудал гэдэг нь тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн чухал нөлөөтэй хэмээн мэргэжлийн шүүн тунгаалтаар бидний авч үзсэн асуудал байна. Гол асуудлыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь харгалзаж, аудитын санал дүгнэлтээ илэрхийлэхэд авч үзсэн бөгөөд энэхүү гол асуудлын талаар бид тусад нь дүгнэлт гаргахгүй.

Тайлант онд хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 119,531.1 мянган төгрөгөөр буюу 5.7 хувиар өссөн боловч авлага 19,248.3 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 17,747.8 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь урьд онд үйл ажиллагааны орлого бүрэн зарцуулаагүй нэмэлт санхүүжилтийн дансны үлдэгдлийг төсөвт төвлөрүүлсэн, мөн өвсний тооцооны авлага, шүүхийн шийдвэрийн дагуу төрийн албан хаагчдад ажилгүй байх хугацааны цалин болон нийгмийн даатгалын шимтгэлтэй холбоотой 4,759.2 мянган төгрөгийг төсвөөс төлсөн ч авлагад бүртгээгүйтэй холбоотой байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тайлант онд гүйцэтгэлийн төлөвлөгөө 5 зорилтын хүрээнд 71 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр тусгаж, сумын Засаг даргаар дүгнүүлэн биелэлт 93.7 хувьтай үнэлэгдсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Х.БОЛДБААТАР

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Дансны нэр, төрөл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	**ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	**34,315,064.11**	**81,559,629.00**
33	**АВЛАГА**	1,500,564.11	19,248,329.00
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	219,688.11	4,759,282.00
33300	Татаас, санхүүжилтийн авлага	-	5,963,000.00
33500	Бусад авлага	1,280,876.00	8,526,047.00
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	1,280,876.00	8,526,047.00
35	**БАРАА МАТЕРИАЛ**	32,814,500.00	62,311,300.00
35400	Хангамжийн материал	32,814,500.00	62,311,300.00
35410	Бичиг хэргийн материал	300,000.00	-
35420	Аж ахуйн материал	11,914,500.00	26,527,300.00
35470	Бусад хангамжийн материал	20,600,000.00	35,784,000.00
2	**ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН**	2,031,145,801.94	2,103,432,316.83
39	**ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ**	2,031,145,801.94	2,103,432,316.83
39200	Биет хөрөнгө	1,898,775,801.94	1,971,062,316.83
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	1,522,331,799.00	1,522,331,799.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(208,279,623.24)	(249,356,211.24)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	253,200,000.00	377,448,200.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(116,092,249.85)	(154,997,259.85)
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	210,916,263.00	220,373,625.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(134,196,584.42)	(150,931,583.90)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	76,937,187.00	69,533,781.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(28,194,362.52)	(25,096,906.56)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	807,370,023.00	807,370,023.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(614,658,559.48)	(626,016,614.32)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	369,283,321.00	434,134,609.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(239,841,411.55)	(253,731,144.30)
39300	Биет бус хөрөнгө	132,370,000.00	132,370,000.00
39301	Програм хангамж	3,316,000.00	3,316,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(3,316,000.00)	(3,316,000.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	132,370,000.00	132,370,000.00
3	**НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН 3=1+2**	**2,065,460,866.05**	**2,184,991,945.83**
4	**НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР**	**1,829,437.00**	**2,254,709.80**
41	**БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР**	**1,829,437.00**	**2,254,709.80**
41300	Өглөг	1,829,437.00	2,254,709.80
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	-	318,415.00
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	-	1,661,094.80
41360	Бусад өглөг	1,829,437.00	275,200.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	1,829,437.00	275,200.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,063,631,429.05	2,182,737,236.03
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,063,631,429.05	2,182,737,236.03
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	876,858,135.00	876,858,135.00
511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө	876,858,135.00	876,858,135.00
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	943,815,815.78	1,062,921,622.76
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	813,873,090.77	955,415,815.78
51220	Тайлант үеийн үр дүн	129,942,725.01	107,505,806.98
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	242,957,478.27	242,957,478.27
6	**ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН 6=4+5**	**2,065,460,866.05**	**2,184,991,945.83**

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	**Дансны нэр, төрөл**	**Өмнөх он**	**Тайлант он**
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН**	**1,146,994,291.00**	**1,165,201,984.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**223,311,777.00**	**1,165,201,984.00**
120	Нийтлэг татварын бус орлого	223,311,777.00	250,371,850.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	605,000.00	900,000.00

1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	605,000.00	900,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	35,000.00	209,571,850.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	222,671,777.00	39,900,000.00
122	Тусламжийн орлого	0.00	914,830,134.00
1221	Хандив тусламж /дотоод/	0.00	914,830,134.00
12211	Харъяа төрийн сангаас төсвийн байгууллагад олгосон санхүүжилт, шилжүүлгийн орлого	0.00	903,027,900.00
122111	Урсгал санхүүжилтийн орлого	0.00	903,027,900.00
12213	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	0.00	11,802,234.00
122133	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	306,000.00
122134	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	1,178,405.00
122135	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0.00	10,317,829.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**923,682,514.00**	0.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	10,811,114.00	0.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	6,719,194.00	0.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	4,091,920.00	0.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	912,871,400.00	0.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	912,871,400.00	0.00
II	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН**	**1,017,051,565.99**	**1,057,696,177.02**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**1,017,051,565.99**	**1,057,696,177.02**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**973,152,435.99**	**1,035,215,007.56**
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	597,931,402.00	681,511,310.54
210101	Үндсэн цалин	423,469,066.00	626,559,162.00
210102	Нэмэгдэл	174,462,336.00	54,952,148.54
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	75,892,240.89	85,942,633.11
210201	Тэтгэврийн даатгалын зардал	51,629,712.98	58,093,657.75
210202	Тэтгэмжийн даатгалын зардал	6,037,689.06	6,825,413.44
210203	ҮОМШӨ-ний даатгалын зардал	3,675,350.97	4,203,139.31
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын зардал	2,742,943.04	3,361,846.13
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын зардал	11,806,544.84	13,458,576.48
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	45,046,076.00	47,626,394.80
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,684,800.00	9,779,827.80
210302	Түлш, халаалт	36,361,276.00	37,846,567.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	36,724,690.00	27,187,580.00
210401	Бичиг хэрэг	3,149,300.00	4,202,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	24,557,390.00	19,355,680.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	2,932,000.00	3,379,500.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	650,000.00	250,000.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	5,436,000.00	0.00
2105	Нормативт зардал	945,900.00	600,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	945,900.00	600,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	3,994,900.00	1,712,950.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	494,100.00	242,600.00
210604	Урсгал засвар	3,500,800.00	1,470,350.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,079,700.00	7,700,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,079,700.00	7,700,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	45,461,965.00	26,173,651.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	43,172,272.00	24,786,992.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	345,975.00	63,750.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	284,929.00	1,032,909.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	34,000.00	0.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,318,070.00	290,000.00
210807	Газрын төлбөр	306,719.00	0.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	160,075,562.10	156,760,488.11
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	55,576,863.32	19,475,153.00

210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	230,300.00	0.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	104,268,398.78	137,285,335.11
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	43,899,130.00	22,481,169.46
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	0.00	3,606,491.46
21311	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	0.00	3,606,491.46
213112	Төсвийн байгууллагаас харъяа төрийн санруу төвлөрүүлэх шилжүүлгийн зардал	0.00	3,606,491.46
2131121	Санхүүжилтийг үлдэгдлээс төвлөрүүлэх шилжүүлгийн зардал	0.00	3,606,491.46
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,876,500.00	18,874,678.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	18,514,678.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	37,302,000.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,574,500.00	360,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас санхүүжилт	5,022,630.00	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	667,801.00	0.00
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,354,829.00	0.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)**	**129,942,725.01**	**107,505,806.98**
VI	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(VII)**	**129,942,725.01**	**107,505,806.98**

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан (төгрөгөөр)

Дансны код	Дансны нэр, төрөл	Өмнөх он	Тайлант он
I	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН**	**924,287,514.00**	**915,730,134.00**
12	**ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО**	**605,000.00**	**915,730,134.00**
120	Нийтлэг татварын бус орлого	605,000.00	900,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	605,000.00	900,000.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	605,000.00	900,000.00
122	Тусламжийн орлого	0.00	914,830,134.00
1221	Хандив тусламж /дотоод/	0.00	914,830,134.00
12211	Харъяа төрийн сангаас төсвийн байгууллагад олгосон санхүүжилт, шилжүүлгийн орлого	0.00	903,027,900.00
122111	Урсгал санхүүжилтийн орлого	0.00	903,027,900.00
12213	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	0.00	11,802,234.00
122133	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	306,000.00
122134	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	0.00	1,178,405.00
122135	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0.00	10,317,829.00
13	**ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО**	**923,682,514.00**	0.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	10,811,114.00	0.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	5,876,104.00	0.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	843,090.00	0.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	4,091,920.00	0.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	912,871,400.00	0.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	912,871,400.00	0.00
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**846,362,314.00**	**915,730,134.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**846,362,314.00**	**915,730,134.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**802,463,184.00**	**887,285,964.54**
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	597,258,900.00	682,353,003.54
210101	Үндсэн цалин	317,119,664.00	336,352,601.00
210102	Нэмэгдэл	233,320,883.00	299,473,235.54
210104	Урамшуулал	26,377,950.00	23,720,600.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	20,440,403.00	22,806,567.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	74,657,600.00	89,741,800.00
210201	Тэтгэврийн даатгалын зардал	50,767,000.00	61,024,300.00

210202	Тэтгэмжийн даатгалын зардал	5,962,100.00	7,179,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгалын зардал	2,996,900.00	3,589,700.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын зардал	2,986,400.00	3,589,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын зардал	11,945,200.00	14,358,700.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	46,960,076.00	46,441,700.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	8,684,800.00	9,774,600.00
210302	Түлш, халаалт	38,275,276.00	36,667,100.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	20,350,924.00	14,481,450.00
210401	Бичиг хэрэг	2,687,700.00	2,166,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,333,924.00	8,837,550.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,329,300.00	3,477,500.00
2105	Нормативт зардал	546,800.00	600,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	546,800.00	600,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,904,000.00	1,151,100.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	317,000.00	427,600.00
210604	Урсгал засвар	1,587,000.00	723,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	7,079,700.00	7,700,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	7,079,700.00	7,700,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	16,704,313.00	15,364,532.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	14,814,690.00	13,354,073.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	345,975.00	346,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	284,929.00	224,980.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	34,000.00	34,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	918,000.00	575,400.00
210807	Газрын төлбөр	306,719.00	830,079.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	37,000,871.00	29,452,379.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,516,871.00	29,452,379.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	1,484,000.00	-
213	**УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ**	**43,899,130.00**	**28,444,169.46**
2131	Засгийн газрын урсгал шилжүүлэг	0.00	9,569,491.46
21311	Засгийн газрын дотоод шилжүүлэг	0.00	9,569,491.46
213112	Төсвийн байгууллагаас харъяа төрийн санруу төвлөрүүлэг	0.00	9,569,491.46
2131121	Санхүүжилтийг үлдэгдлээс төвлөрүүлэх шилжүүлэг	0.00	3,606,491.46
2131126	Нэмэлт санхүүжилтийн дансны авлагад тооцох төвлөрүүлэг	0.00	5,963,000.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	38,876,500.00	18,874,678.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	18,514,678.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	37,302,000.00	0.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,574,500.00	360,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас санхүүжилт	5,022,630.00	0.00
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	667,801.00	0.00
213405	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,354,829.00	0.00
III	**ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)**	**77,925,200.00**	0.00
V	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН**	**77,925,200.00**	0.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**77,925,200.00**	0.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	77,925,200.00	0.00
221001	Их засвар	17,800,000.00	0.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	60,125,200.00	0.00
VI	**ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)**	**(77,925,200.00)**	0.00
VIII	**ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)**	**0.00**	0.00
20	**Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл**	**0.00**	0.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан (төгрөгөөр)

Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**876,858,135.00**	**242,957,478.27**	**813,873,090.77**	**1,933,688,704.04**
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**876,858,135.00**	**242,957,478.27**	**813,873,090.77**	**1,933,688,704.04**
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	129,942,725.01	129,942,725.01

2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**876,858,135.00**	**242,957,478.27**	**943,815,815.78**	**2,063,631,429.05**
2025 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	**876,858,135.00**	**242,957,478.27**	**943,815,815.78**	**2,063,631,429.05**
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	11,600,000.00	11,600,000.00
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	**876,858,135.00**	**242,957,478.27**	**955,415,815.78**	**2,075,231,429.05**
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	107,505,806.98	107,505,806.98
2025 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	**876,858,135.00**	**242,957,478.27**	**1,062,921,622.76**	**2,182,737,236.03**

2.5 **Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан** (төгрөгөөр)

Дансны код	Дансны нэр төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
1	**НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН**	**942,571,400.00**	**900,321,408.54**
12	**Татварын бус орлого**	**942,571,400.00**	**900,321,408.54**
120	Нийтлэг татварын бус орлого	605,000.00	900,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /үндсэн/	605,000.00	900,000.00
122	Тусламжийн орлого	941,966,400.00	899,421,408.54
122005	Төсвөөс санхүүжих	941,966,400.00	899,421,408.54
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**1,072,740,200.0**	**900,321,408.54**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**942,571,400.00**	**900,321,408.54**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**922,374,100.00**	**881,446,730.54**
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	716,686,500.00	682,353,003.54
210101	Үндсэн цалин	368,125,600.00	336,352,601.00
210102	Нэмэгдэл	300,758,400.00	299,473,235.54
210104	Урамшуулал	24,992,900.00	23,720,600.00
210105	Гэрээт ажлын хөлс	22,809,600.00	22,806,567.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	89,741,800.00	89,741,800.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	61,024,300.00	61,024,300.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	7,179,400.00	7,179,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,589,700.00	3,589,700.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,589,700.00	3,589,700.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	14,358,700.00	14,358,700.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	46,441,700.00	46,441,700.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	9,774,600.00	9,774,600.00
210302	Түлш, халаалт	36,667,100.00	36,667,100.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	15,599,100.00	13,954,350.00
210401	Бичиг хэрэг	2,853,300.00	2,166,400.00
210402	Тээвэр, шатахуун	9,070,000.00	8,310,450.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,675,800.00	3,477,500.00
2105	Нормативт зардал	683,200.00	600,000.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	683,200.00	600,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,483,200.00	1,151,100.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэглэл	494,600.00	427,600.00
210604	Урсгал засвар	988,600.00	723,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	8,435,400.00	7,700,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	8,435,400.00	7,700,000.00

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	18,034,700.00	14,407,227.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	15,871,100.00	12,396,768.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	346,000.00	346,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	225,000.00	224,980.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	34,000.00	34,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	728,300.00	575,400.00
210807	Газрын төлбөр	830,300.00	830,079.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,268,500.00	25,097,550.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,268,500.00	25,097,550.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	20,197,300.00	18,874,678.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	20,197,300.00	18,874,678.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	18,549,700.00	18,514,678.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,647,600.00	360,000.00
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**130,168,800.00**	**0**
221001	Их засвар	100,000,000.00	0
222001	Тоног төхөөрөмж	20,000,000.00	0
223001	Бусад хөрөнгө	10,168,800.00	0
8	**ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ**	**(130,168,800.00)**	**0**
9	**АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**130,168,800.00**	**0**
7	Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт	130,168,800.00	0

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Дансны нэр, төрөл	Тайлант он
1	**НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН**	**11,802,234.00**
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	11,802,234.00
122	Тусламжийн орлого	11,802,234.00
1221	Хандив тусламж /дотоод/	11,802,234.00
12213	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	11,802,234.00
350013	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	306,000.00
350014	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	957,305.00
350015	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	10,538,929.00
II	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**5,839,234.00**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**5,839,234.00**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	**5,839,234.00**
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	527,100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	527,100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	957,305.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	957,305.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,354,829.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	4,354,829.00
4	**ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН НИЙТ ТЭНЦЭЛ**	**5,963,000.00**
5	**АЛДАГДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	**(5,963,000.00)**
6	**Харилцах болон хадгаламжийн дансны цэвэр өөрчлөлт**	**(5,963,000.00)**

3. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 44,136.6 мянган төгрөгийн алдаа, зөрчил илэрснээс 29,517.0 мянган төгрөгийн бүртгэл тайлагналын алдаа[1]-г залруулж, баталгаажуулав. Үүнд:

- Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчийн хурлын 2025 оны 11 сарын 03-ны өдрийн А/102 тоот тогтоолоор Булгийн эх хамгаалах хашааг үндсэн хөрөнгөнд 20,281.2 мянган төгрөгөөр бүртгээгүй,
- Гэрэл цахилгааны өглөгийн үлдэгдлийг 482.7 мянган төгрөгөөр илүү тусгасан,
- Бараа материалд 1,507.8 мянган төгрөгийг тусгаагүй,
- Өвсний үлдэгдэл 7,245.1 мянган төгрөгийг авлагад бүртгээгүй,

Дээрх алдааг Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.10-д ‘’аудитын байгууллагаас зөвлөмж болгосон бүртгэлийн алдааны залруулгыг мэргэжлийн түвшинд хянан, удирдлагад танилцуулах, зөвшөөрсөн тохиолдолд тухайн санхүүгийн жил, улирлын тайланд залруулга хийх, зөвшөөрөөгүй тохиолдолд аудиторт үндэслэл бүхий тайлбар хүргүүлэх’’ заалттай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлагналын иж бүрэн, нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байгаа тул тайланд залруулсан.

Залруулагдаагүй нийт 44,136.6 мянган төгрөгийн зөрчлөөс үндсэн хөрөнгийг данс бүртгэлд тусгаагүй, бараа материал болон богино хугацаат өр төлбөрийг зөрүүтэй тайлагнасан нь материаллаг бус алдаа тул үлдэх 14,619.6 мянган төгрөгийн зөрчил нь тогтоосон ерөнхий материаллаг байдлын түвшнээс “их”, байгаа тул “Хязгаарлалттай” дүгнэлт өгсөн.

Аудитаар нийт 14,619.6 мянган төгрөгийн 5 зөрчил[2] илэрснээс, 1,168.8 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 13,450.8 мянган төгрөгийн алдаа зөрчлийг арилгах давтан гаргахгүй байх 4 зөвлөмж өгсөн.

3.1 Төлбөрийн акт

3.1.1 Цалин, томилолттой холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тус сумын Хөхбэлчир багийн Засаг даргад 2025 оны 07 сарын 21-ний А/78 тоот тушаалаар үндсэн цалингийн 20 хувиар 2 сарын хугацаатай бууруулах байсан боловч 1 сарын цалинг бууруулаагүй, албан томилолтын хоногийг илүү тооцон олгосон зэрэг нийт 1,168.8 мянган төгрөгийг зөрчил илэрсэн нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д “батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 13 дугаар зүйлийн 13.7-д “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно”, 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ”, Төрийн албаны тухай хуулийн 59 дугаар зүйлийн 59.2-т " Төрийн албан хаагчид нөхөх төлбөр олгох журам, түүний хэмжээг Засгийн газар тогтооно", Засгийн газрын 2019 оны 6 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн албан хаагчид нөхөх төлбөр олгох журам”-ын 2.4-д “Албан томилолтоор ажилласан хоногийн тоог албан томилолтоор ажиллуулах шийдвэрт тэмдэглэсэн хуанлийн хоногоор тооцож гаргана. Албан томилолтоор явсан, буцаж ирсэн өдрийг нэгтгэн нэг хоногт тооцно”, Сангийн сайдын 2024 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрийн А/52 тоот тушаалын холбогдох заалттай тус тус нийцэхгүй, санхүүгийн тайлагналын иж бүрэн, үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Төлбөрийн акт тогтоосон.

---

[1] *Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлтөд гарсан алдааг алдаа гарсан шалтгаан, залруулах аргыг тодорхой тусгасан баримт, тайланг үндэслэн залруулах бөгөөд зөвшөөрсөн болон залруулга хийсэн албан тушаалтан гарын үсэг зурж баталгаажуулна*

3.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

3.2.1 Хууль тогтоомжийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тус байгууллага нь 319/ШШ2025/00051 дугаартай шүүхийн шийдвэрээр байгууллагын ажилтны ажиллаагүй хугацааны цалин, НДШ, тэмдэгтийн хураамжийн 4,759.2 мянган төгрөгийг төсвөөс төлсөн нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д “батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 18 дугаар зүйлийн 18.1-т “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ”, Захиргааны ерөнхий хуулийн 103 дугаар зүйлийн 103.1-д “Иргэн, хуулийн этгээдийн хохирлыг барагдуулсны улмаас өөрт учирсан хохирлыг захиргааны байгууллага Иргэний хуулийн 498.5-д заасны дагуу гэм буруутай этгээдээр буцааж төлүүлнэ” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төсвөөс төлсөн зардлыг сумын Засаг даргын тамгын газрын даргаас суутган төсвийг хохиролгүй болгох.

3.2.2 Цалин хөлстэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тайланд онд цалин тооцоолох программ болон мөнгөн хөрөнгийн гүйлгээгээр 681,216.8 мянган төгрөгийн цалин олгосон, тайланд цалинг 682,353.0 мянган төгрөг буюу 1,136.1 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасан. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д “батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 18 дугаар зүйлийн 18.1-т “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Цалинг үнэн зөв тооцон тайлагнах.

3.2.3 Нийгмийн даатгалын шимтгэлтэй холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: 2025 оны нийгмийн даатгалын тайланг зөрүүтэй тайлагнасан, газрын сантехникч нь 70001 кодтой тахир дутуугийн тэтгэвэр тогтоолгосон байтал цалингаас нь нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 01 кодоор тооцон төлсөн нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д “батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 18 дугаар зүйлийн 18.1-т “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ”, Нийгмийн даатгалын ерөнхий хуулийн 18 дугаар зүйлд заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Нийгмийн даатгалын шимтгэлийг хуулийн дагуу суутган тооцож, бүртгэлд үнэн зөв тусгах

3.2.4 Зардалтай холбоотой асуудал

Илрүүлэлт: Тайланд онд албан томилолтын хуудас засвартай, зарим зардлын зүйл ангийг гүйлгэн зарцуулсан, ахмад настанд хүндэтгэл үзүүлэх болон урамшуулал өгөхдөө тушаал шийдвэргүй буюу санхүүгийн анхан шатны баримт бүрдэл болоогүй баримтаар үйл ажиллагааны зардалд зарцуулсан зэрэгт нийт 6,390.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5-д “батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д "үнэн зөв байх", 13 дугаар зүйлийн 13.7-д "Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх,

санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно", 18 дугаар зүйлийн 18.1-д “Нягтлан бодох бүртгэлийг удирдан зохион байгуулах үүргийг аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага хүлээнэ” гэсэн заалттай тус тус нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж: Төсөв шууд захирагчийн нягтлан бодох бүртгэлд тавих хяналтыг хуулийн хүрээнд сайжруулах, иж бүрэн баримт бүрдлээр төсвийг зарцуулах.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.5-д “Шалгагдагч этгээд болон холбогдох бусад албан тушаалтан нь энэ хуулийн 20.2-т заасан зөвлөмжийн мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг аудитын тайланг хүлээн авснаас хойш 30 хоногийн дотор төрийн аудитын байгууллагад ирүүлнэ” гэж заасны дагуу зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх ажлын төлөвлөгөөг 2026 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдрийн дотор fas.audit.mn системд тайлагнан ажиллана уу.

Шийдвэрийн хэрэгжилтийг бүрэн хангуулж биелэлтийг Fas.audit.mn цахим системд нотлох баримтын хамт тайлагнан, Ховд аймаг дахь Төрийн аудитын байгууллагад 2026 оны 05 дугаар сарын 29-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

4. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

4.1 Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс			
							Залруулсан		Залруулаагүй	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Аймгийн Иргэдийн төлөөлөгчийн хурлын 2025 оны 11 сарын 03-ны өдрийн А/102 тоот тогтоолоор Булгийн эх хамгаалах хашаа үндсэн хөрөнгөнд бүртгээгүй	1	20,281.3	1	20,281.3			1	20,281.3	-	-
2025 онд 9,779,827.80 төгрөгийн бичилт ээс 9,774,600 төгрөгийг төлсөн байхад өглөгөөр 488,600 төгрөгөөр тусгасан баримтаар 5,227.80 төгрөгийн өглөгтэй тайлагнах ёстойг 482,732.2 төгрөгөөр илүү тайлагнасан	1	482.7			1	482.7	1	482.7		
2025 онд 2024 оны татан төвлөрүүлэлтийн орлого 4,354,829 төгрөг орлого орсон, өвсний тооцооны үлдэгдэл 11,600,000 төгрөгөөс 4,354,829 төгрөгийг төлсөн 7,245,171 төгрөгийг авлагад бүртгээгүй	1	7,245.2	1	7,245.2			1	7,245.2		
2025 онд Ивээлт амжилт ХХК-иас албан хаагчид 1,507,800 төгрөгийн бомбер хувцас худалдан авсан боловч орлогод бүртгээгүй	1	1,507.8	1	1,507.8			1	1,507.8		
Дүн	**4**	**29,517.0**	**3**	**29,034.3**	**1**	**482.7**	**4**	**29,517.0**		

4.2 Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдаа, зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил	Үүнээс		
		Төлбөрийн акт	Албан шаардлага	Зөвлөмж

	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Хөхбэлчир багийн Засаг даргад 2025 оны 07 сарын 21-ний А/78 тоот тушаалаар үндсэн цалингийн 20 хувиар 2 сарын хугацаатай бууруулах байсан боловч 1 сарын цалинг бууруулаагүй, албан томилолтыг илүү хоногоор тооцон олгосон.	1	1,168.8	1	1,168.8				
Тус байгууллага нь 319/ШШ2025/00051 дугаартай шүүхийн шийдвэрээр байгууллагын ажилтны ажиллаагүй хугацааны цалин, НДШ, тэмдэгтийн хураамжийг төсвөөс төлсөн	1	4,759.3					1	4,759.3
2025 оны нийгмийн даатгалын тайланг зөрүүтэй тайлагнасан, газрын сантехникч нь 70001 кодтой тахир дутуугийн тэтгэвэр тогтоолгосон байтал цалингаас нь нийгмийн даатгалын шимтгэлийг 01 кодоор тооцон төлсөн	1	1,165.3					1	1,165.3
Төсвийн хэлбэлзлээр цалин 682,353,003.54 төгрөг мөнгөн гүйлгээний тайлангийн цалин зардалтай таарч байгаа боловч цалин тооцоолох программ болон мөнгөн хөрөнгийн гүйлгээгээр 681,216,843 төгрөгийн цалин олгосон зөрүү 1,136,160.54 төгрөг	1	1,136.2					1	1,136.2
Албан томилолтын хуудас засвартай, зарим зардлын зүйл ангийг гүйлгэн зарцуулсан, анхан шатны баримт бүрдэл болоогүй баримтаар зарим үйл ажиллагааны зардалд зарцуулсан зэрэгт нягтлан бодох бүртгэлээр тавих хяналтгүй	1	6,390.0					1	6,390.0
Дүн	**5**	**14,619.6**	**1**	**1,168.8**	**-**	**-**	**4**	**13,450.8**

5. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр						
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй	Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1				1		
	НИЙТ	**1**	**1**				**1**		